

АСКАРИДОЗ: ЧИ ВАРТО ЛІКУВАТИ НАРОДНИМИ МЕТОДАМИ?

*Пішак В.П., Захарчук О.І., Булик Р.Є., Кривчанська М.І., Висоцька В.Г.
кафедра медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки
(науковий керівник - член-кор. АПН України, професор В.П.Пішак)
Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці*

Аскаридоз – хронічний гельмінтоз, з алергічним синдромом у ранній фазі й абдомінальним у пізній. Серед гельмінтозів людини аскаридоз найбільш поширений, хворіє понад 1 млрд. людей і становить близько 75% від загальної кількості уражених [2]. Аскаридоз трапляється в зонах тропічного, субтропічного, помірного клімату, зокрема того в Україні, за умов достатньої вологості. Сезон зараження, при помірному кліматі, триває близько 7 місяців - з квітня по жовтень, тобто в період оброблення ґрунту та збирання врожаю [3]. Джерелом інвазії можуть буди носії паразитів – хворі тварини, людина, які виділяють з випорожненнями величезну кількість яєць [1, 4]. Механізм зараження – оральний.

Аскариди живуть за рахунок людини і знищують її з середини. Чатують на нас вони на кожному кроці. Одних можна вивести звичайними ліками, а бувають такі, яких виймають хірургічним шляхом. В Україні серед гельмінтозів найбільш поширеним є захворювання на аскаридоз. Збудником гельмінтозу є *Ascaris lumbricoides* - це круглий гельмінт, червоно-жовтуватого кольору, розміром від 15 до 40 см в довжину та 3-6 мм у товщину.

Хоча аскариди не живляться кров'ю та клітинами епітелію кишечника людини, але вони отруюють її організм своїми випорожненнями, що спричиняє розлад кишечника й головний біль. Личинки, пронизуючи стінки легень, можуть зумовлювати легеневі захворювання. При захворюванні на аскаридоз потрібно звертатися до лікаря, й не в якому разі не займатися самолікуванням.

Зазвичай для лікування аскаридозу люди застосовують народні засоби: перемолоті гарбузові зерна, настояні на спирту; часник, настояний на молоці; сік чистотіла. Але на жаль, ефективність та безпечність «народних рецептів» при лікуванні аскаридозу викликає багато запитань.

Часник для аскариди, хоч і неприємний, але не смертельний. Ефірні олії часника дійсно подразнюють рецептори шкіри аскарид і гельмінти починають переміщуватися, прагнучи вийти з агресивного середовища. Щоб вижити в кишечнику, аскаридам постійно потрібно рухатися в напрямку проти руху хімусу, оскільки у них це закладено генетично.

Аскариди бояться гарбузових зерен (народне прислів'я «Ходить гарбуз по городу і жене глистів»), але в зеленій шкірці зерен містяться речовини, які викликають параліч мускулатури у круглих черв'яків, і цей препарат продають в аптеках, як глистогінний засіб.

Аскариди бояться соку чистотіла, але його згубна дія ґрунтується на тому, що в соці рослин містяться алкалоїди, які викликають судоми й параліч м'язів. При правильній підбраній дозі засобу, аскариду «паралізує» і вона, не в силах просуватися проти фекальних мас, виходить із кишечника. Проблема в тому, що чистотіл отруйний як для гельмінтів, так і для людини. Порівняно із

сучасними антигельмінтними препаратами, які практично не всмоктуються в кишечнику, алкалоїди чистотіла проникають в кров.

Однак, не дивлячись на сумнівну ефективність і небезпеку народних засобів, багато батьків спочатку лікують аскаридоз у дітей за «бабусиними рецептами», а вже потім звертаються до лікаря.

Висновок. Сучасні антигельмінтні препарати позбавлені недоліків народних рецептів, таких як висока токсичність речовин для людини, мають зручну форму випуску, яка дозволяє легко дозувати препарат.

ТРИХІНЕЛЬОЗ: СИМПТОМИ, УСКЛАДНЕННЯ, ПРОФІЛАКТИКА

*В.П.Пішак, О.І.Захарчук, Н.В.Черновська, М.І.Кривчанська, В.Г.Висоцька
Кафедра медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки
(науковий керівник - член-кор. АПН України, професор В.П.Пішак)
Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці*

Трихінельоз - небезпечне захворювання людини і тварин, що викликається круглими дрібними червами – трихінелами (*Trichinella spiralis*). Зараження людей відбувається при вживанні в їжу сирого і недостатньо термічно обробленого м'яса свині, диких тварин (кабана, ведмеда, тощо), зараженого личинками трихінел. Трихінели відрізняються високою стійкістю до різних методів їх знезараження. Не вбиває їх копчення і засолювання. Залишаються вони живими навіть у смаженому і вареному м'ясі. Спостерігаються групові, сімейні спалахи хвороби. Відомі випадки зараження людей при вживанні сала (з прожилками м'яса), шинки, вареної ковбаси, сосисок, пельменів, шашликів, тощо.

У кишечнику людини або тварин личинки трихінел перетворюються на статевозрілих самців і самок, після запліднення самки за допомогою ротового стилета проникають у слизову оболонку кишки і починають народжувати личинок безпосередньо в лімфатичні судини і з течією лімфи, крові розносяться по організму, осідаючи в поперечносмугастій мускулатурі. Дорослі трихінели в кишечнику живуть 45-60 днів, а в м'язах – протягом багатьох років.

Перші прояви хвороби збігаються за часом з періодом попадання трихінел у судини. Виникає головний біль, безсоння, біль у животі, пронос, нудота, блювання, міальгія, підвищується температура тіла, пітливість. Найбільш типовими симптомами трихінельозу є набряк повік і лиця, міальгія, гарячка, гіпереозинофілія, кон'юнктивіт, набряк кон'юнктиви очних яблук. Ці зміни є наслідком алергічної реакції на трихінельозний антиген. Характерні болі в м'язах рук, ніг, діафрагми, язика, шиї, міжреберних, окорухових, жувальних, поперекових. При дослідженні крові виявляється гіпереозинофілія і лейкоцитоз. Тяжкість клінічних проявів хвороби залежить від кількості личинок в організмі.

За легкого і середньої важкості перебігу інвазії прогноз сприятливий. При ускладненнях хвороби або інтенсивній інвазії прогноз поганий. Смертність залишається високою (від 10 до 30%).